

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelent minden nap a határ és
bányai utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
vagy megvásárlására nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, aug. 29.

Az országgyűlés fölösztatása.

A kormány egyik félhivatalosának bécsi tudósítója táviratban azt a hirt közli, hogy a király szeptember 7-én Budapestre érkezik és szeptember 9-én délelőtt a budai várakban fogadja az országgyűlés mindkét házát az ülészak bezárása alkalmából. Ugyanezen nap délutánján a király visszautazik Bécsbe.

Ez a hír azt jelentené, hogy a képviselőházat már szeptember 9-én fölösztatják és az új választásokat elrendelik, tehát a szeptember 3-án történt özsze-gyűlés után a képviselőház mindössze öt napig (8-ika vasárnapra esik) maradna együtt. Ugyanis ez az ülészak az utolsó ebben az országgyűlésben és föladatait javarészen bevégezte. Semmi lényeges akadály nincs arra nézve, hogy az országgyűlést szeptember 9-én fölösztassák. A kormány által a paktumban az országgyűlésre elvállalt köteleességek teljesítve vannak s mindössze a vicinális vasutak-ról szóló törvényjavaslat benyújtása marad az új országgyűlésre.

A kik hitelt adnak a bécsi hírek, azt mondják, hogy a kormányt ily megoldás ajánlására különösen az indította, hogy a választási mozgalmak ne váljanak szenvedélyesekké és utját állják annak, hogy a különböző árnyalatok kialakulása veszélyeztesse az egyöntetű többség biztosítását.

Elmaradnak e miatt az országgyűlés teendői közül a nagyobb javaslatok, köztük a közigazgatási tervek közül az előkészítés alatt lévők s e pár nap alatt csupán a legsürgősebb, ugyszólván parlamenti adminisztracionális dolgok (interpellációk, kérvények, jelentések, stb.) elintézésére szoritkoznak. Az indemnitás elintézése szintén a jövő országgyűlésnek maradna föladataul.

Az új országgyűlés a terv szerint már novemberben a felirati vita után tárgyalhatná az indemnitást.

E hírről a mi budapesti tudósítónk következő távirati tudósítást küldte:

Budapest, aug. 29. (Saj. tud. táv.)

Jól értesült politikai körökben erősen tartja magát az a hír, hogy az országgyűlést szeptember hó 12. és 15-diki időközben fogják fölösztatni és az új választások október első felében fognak megkezdődni.

Egy mai lapnak azt a híret, mintha ő Felsege szeptember hó 7-én Budapestre jönne és 9-dikén fogadná a berekesztett ház tagjait, félhivatalosan megczáfolják.

A ház ismertebb tagjai közül, mint értesülünk, Gajári Ödön, Chorin Ferencz, Tolnay Lajos, Hellai Ferencz mandátumot nem vállalnak.

A vámszedési jog bérbeadása.

— A főszámvevő előterjesztése. —

A városi vámkezelésnél elkövetett nagy csalás, a melynek szárait most bontogatja Komlóssy József gazdasági tanácsnok, napról-napra botránysabb dolgokat vet felszínre.

Annyi egészen bizonyos, hogy már hosszú évek óta csalták, lopták a várost s éppen nem tulozunk, ha 60—80 ezer koronára tesszük azt az összeget, a mivel a lelketlen emberek, a nagytól a kicsiig megkárosították Nagyvárad város pénztárát.

Ezt a következtetést nagyon is alapít-hatjuk a vámbevételek csökkenésére.

Többször ki lett mutatva a vámbevételek csökkenése, de a főfelügyelettel és ellenőrzéssel megbízott főtisztviselők mindannyiszor azzal némitották el a kétkedők felszólalását, hogy a bevételek csökkenése természetes, és pedig a sertésvész és a László-malom válsága folytán. Hogy ez az érvelés csak hajánál fogva volt előrántva mindannyiszor és nem felelt meg az igazságnak, szomoruan bizonyítja a következmény: a csalás, lopás kiderítése.

De kezdjünk egy kissé komolyan gondolkodni a dolog felett.

Igaz, hogy a sertésvész és a malom válsága tetemes összeget elvont a vámbevételekből, de azt csak nem állíthatjuk, a legkisebb jóakaratu őszinteséggel sem, hogy ezekért esett öt év alatt évi 107,000 frtról 75,000 frtra a város vámbevétele.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az utolsó felvonás.

Írta: Bede Jób.

I.

A színpadon állottak: Ktenás István ur, a leánya Emmi és Fileon Arthur, a színigazgató. A színpaddal szemben a nézőtér sötét volt; a páholyüregek előtt csupán a fehér lámpaburkolatok fénylettek, mint valami kísértetek szeméi; az Orleánsi szüz második felvonásának a díszletei voltak a színpadon, még a tegnapi előadásról maradtak.

Kissé porszagu volt a levegő, kissé hideg. Az igazgató kesernyésen szólott egy-egy szót. Ktenás István ur ellenben szavalt:

— Kérem! Az Emmi meleg, tömör hangja, mely a kitörésekben a szenvedély lángját lát-tatja. Igen: látatja. Mert a hang szerintem színeket is tud kifejezni. Én hangban el tudom képzelni a tó vizének csöndes hullámzásával együtt annak tiszta kék színét. Aztán a gesztusa. A méltóságos magatartás, mozdulataiban az elegancia. Arczán a tragika ezernyi fájdalom, őrvongése egy-egy vonás által mennyire, de mennyire visszatükröződik. Látja, uram, hiszi-e, hogy Emmi leányomból világhírű tragikai művésznő lesz. Ó a jövő!

Ktenás István ur amíg beszélt, hosszú lépésekben járt keresztül-kasul a színpadon. Az orleánsi vár oszlopaiban megbotlott egyszer-

kétszer. vékony lábszárai megakadtak olykor egy kiálló díszletben, de Ktenás urat ez nem zavarta. Statisták jöttek később és félrevo-nulva sugdostak róla:

— Talán ismét valami tragédiájából van készen az első felvonás, szegény öreg, nézd a haja már egy szálíg elhullott s még mindig tragédiákon törri az eszét, a bolond.

— Nem a. A leányát hozta ide a szin-házhoz. Azt hiszi, hogy csak ő játszhatja el majd azokat a darabokat, amiket be fog végezni. Teremtuccse szép leány, csak hogy még gyermek. Egy fél év alatt azonban meg-érik.

A statisták a díszleteket felhuzogatták s üresen maradt a színpad.

— És szeméi, uram! a nagytűzű, beszé-des szemek, melyek sírnak, nevetnek, könyörögnek, parancsolnak, szeretnek, gyilkolnak. Képzelve el, ezekkel a szemekkel Melinda őrvongási jelenetét, Stuart Mária fenséges meg-jelenését . . . Sohasom volt még ilyen szin-padi alak, mint Emmi.

— Képelem, uram. Tagadhatlan, hogy Emmi kisasszony jó színpadi alak. Bájos, ked-ves gyermek. De gyermek még. Hallgassa csak, kérem. Emmi kisasszony, szabad kérem, szavalja egy kissé a Szép Ilonkát!

A gyermek előlép.
Nagy fekete szeméit ráfűggeszti a nézőtér fehér lámpagolyóira, belemélyed a sötétségbe mely itt mindent körülfog és egyhanguan, gyöngén, hidegen mondja:

A vadász ül hosszú, néma lesben
Vár felajzott nyilra gyors vadat . . .

— S most szabad kérem Corjolánból:

Hadd tudnom: rabnő vagy, anyád,
Ki most előtted áll.

Reá öröm vagy a bilines halálos átka vár?

A leány épp úgy, mint a Szép Ilonkát, leczkemódra, akár fizikai vagy számtani fel-advány lenne, utánamondja ezt is.

S fényes szeméinek tekintete elrövedezett. Talán nem is tudja mit akarnak vele itt nap-pal a színpadon.

— Gyermek még, kérem, — szól az igaz-gató — egyszerre nem lehet mindenki mű-vésznő. De hát majd bele szoktatjuk a kedves leányát. Eleinte a kisebb dolgokat bízzuk reá, hatásos csoportozatokban az ősszenyomás emelésére és így majd tovább. Később aztán! Én remélek, uram . . .

II.

Ktenás István ur is remélt. Hiszen a mióta él, csupa reményből él.

. . . Pátyolos vén szeméi itt hozzászótkak már a sötétséghez. Látja a tekintélyes támlás-széksorokat, melyekben a t. cz. közönség tanult, eszes része foglal helyet. Körül a páholyok hi-deg publikuma, ragyogó ékszerekkel a hölgyek, kifogástalan, előkelő öltözékben az urak. Fölöt-tük a karzat: az istenadta nép! S elvonul szeméi előtt egy gyönyörűség est zajos si-

Nem szabad ugyanis figyelmen kívül hagyni, hogy a város fejlődött s a vám-díjteleket is emeltük, tehát ezek legalább is ellensúlyozták a sertésvész és malom-válság által előidézett károsodást.

Szomorú, de igaz, hogy nem ezek a körülmények csökkentették a vámbevételeket, hanem csalták, lopták a várost az egész vonalon.

A vizsgálat majd kideríti a bűnösöket s azok úgy a hogy, elveszik büntetésüket.

A városnak azonban alapos reformot kell behozni a vámok kezelésénél, a melytől a lehetőségig ki legyen zárva a város megkárosítása.

A városi főszámvevő már tett is előterjesztést a tanácsnak, és pedig oly módozatot ajánl, a melyen a legnagyobb mértékben csodálkozunk.

Előterjesztésében azt javasolja, hogy a város adja bérbe a vámok és piaci helypénz kezelését. A kikiáltási összegre nézve a 3 utolsó évi átlagot, 3% hozzáadásával ajánlja. Ez pedig évi 187,000 koronának felel meg.

Ezen javaslat nagyon különös színben tünteti fel közállapotainkat. Egy sokat érő javadalomnál csalják, lopják a várost és mikor ez kiszül, abba kell hagyni a házi kezelést, mert csak így lehet megszüntetni a lopást. A város képtelen tisztán kezelni a vámjait, mert nem akad rá becsületes ember, s képtelen a város a kellő ellenőrzésre. Ez már aztán kompromittáló a közönségre és szegénységi bizonyítvány a tanács részére.

Különben a főszámvevő számítása sem helyes, mert éppen az utóbbi 3 esztendő átlagát veszi, amikor a legszemérmelenebbül loptak, csaltak. Vagy azt hiszi a főszámvevő, hogy a 3% hozzáadás elég lesz, ennél többet nem loptak a város pénzéből?

Ezelőtt 6 évvel már 214,000 korona volt a város vámbevétele. Ez a sertésvész daczára sem csökkent, sőt emelke-

dett a fejlődéssel és a vámdíjak emelésével.

A főszámvevő előterjesztése még megjárja a vámenőröz-, jog- és pénzügyi szakbizottságokat. Hisszük, hogy mindenik bizottság ellene nyilatkozik a vámok bérbeadásának, vagy ha nem, ott lesz a közgyűlés, a mely kimondja a javaslatra a vetőt!

Ne adjuk másnak azt a jövedelmet, a melyre nagyon is rászorult a városi pénztár, hanem tessék kellőleg ellenőrizni a városnak ezen egyetlen sokat érő jövedelemforrását.

Bánffy Dezső az alkotmány ellen.

A lapok kétféle verzióban is irtak arról, hogy milyen magatartást tanúsít báró Bánffy Dezső a »Neue Freie Presse« ismeretes vádjá ellen, a mely szerint a volt miniszterelnök az alkotmány felfüggesztésére tett ajánlatot. Mivel már csak néhány nap választ el bennünket attól, hogy ez a vád formális vádindítvány alakjában a képviselőház asztalán is szerepeljen, a »Pesti Napló« egyik munkatársa tegnap fölkereste ez ügyben báró Bánffy Dezsőt. A volt miniszterelnök kijelentette, hogy e váddal egy pillanatig sem foglalkozott és nem is foglalkozhatik, mert annak még annyi alapja sincs, a mennyit — meg lehetne czáfolni. Sem ő, sem miniszterársai sem szóban, sem írásban nem tárgyalták a vádban foglalt tervezetet. Így tehát csak egy válasza lehet: egy szó sem igaz belőle. A volt Bánffy-kormánynak most is a kormányban levő tagjai közül báró Fejérváry Géza, mint legidősebb, a többiek nevében energikus és az igazsághoz méltó lakonikus rövidséggel fogja visszautasítani a vádat.

Tisza Kálmán jelölése.

— A szabadelvűpárt újjászervezése. —

Az »egységes« szabadelvűpárt nagyváradi választmányának tegnap tartott értekezletén ismét sokat beszéltek a párt egységéről. Csak-hogy minden szónok beszédéből az tűnt ki, hogy ezt az »egységet« csak holmi pókháló-szerű erősség tartja össze.

Vagy lehet-e egységesnek nevezni az olyan pártot, amely csak úgy duzzad az aspiransok-

tól, akik valami címet akarnak a pártban? Bármint kerülgették, csak oda lyukadt ki egyik-másik beszéd, hogy a párt egységéért kell ezeket az aspirációkat kielégíteni.

Hol van ott az az erős szabadelvű meggyőződés, ahol az alelnökök számának fölemelése a párt egységét zavarná meg? Pedig az egyik vezető ember nyíltan is kifejezte, hogy »minden ujítás a szabadelvűpárt egységét bontaná meg.«

A pártban ám megmarad az »egység«, mert megmarad az alelnökök száma is.

Az igazgató és a nagy választmányt megalakították vagy négyszáz taggal, az igaz, hogy ezek között van nem csak függetlenségi 48-as és más pártbeli, hanem olyan tag is, akinek nincsen szavazati joga. Sőt olyanokat is bevettek a listába, akiket nem értesítettek a jelölésről s akik aligha fogadják el a megválasztást. De hát ha ezekkel is boldogabb lesz a szabadelvűpárt.

Elhatározták még, hogy Tisza Kálmánt felkérjük a jelöltség elfogadására.

*

Az értekezlet lefolyása a következő volt:

Az értekezleten Hlatky Endre elnököt; jelen voltak: dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály, Száhländer Károly, dr. Bozóky Alajos, Papp Miklós, dr. Sarkadi Lajos, Hegyesi Márton, dr. Gyémánt Jenő, dr. Adorján Ármán, Gábel Jakab, dr. Moskovits József, dr. Friedländer Sámuel, dr. Kurländer Ede, Ullmann Sándor, Ullmann Felix, Tóth Márton, dr. Várady Zsigmond, Kaczián Károly, Laszky Ármán, Mihelyi Adolf, Nyiry György, dr. Munk Béla, Schwarcz Antal, dr. Baróthy Ákos, Feldmann Izidor, Reismann Mór, Weingartner Andor, Löwenstein Zsigmond.

A párt újjászervezése.

Hlatky Endre megnyitván az értekezletet, köszönetét fejezte ki, hogy oly nagy számmal megjelentek. Az értekezletnek két tárgya van:

1. Előkészítése a vasárnapi nagy közgyűlésnek; t. i. elnököt, alelnököket, jegyzőket jelölnek, javaslatot állapítanak meg a párt igazgató- és nagy választmány megalakítására;

2. megállapodás a képviselőjelölt személyében.

A jelen voltak Hlatky Endrét zajosan megéljenzették, mint elnök-jelöltet.

kere. Ragyogó fényárban uszik a színház. Minden helyet elfoglaltak; a zenekarnak való téréget is telerakosgatták székekkel; rég ideje volt ilyen zsufolt ház. Kissé meleg van; a hölgyek legyezőiket illegetik s a parfümök illata szállong, kábit, nagy koszorúk díszlenek a színpad közelében. S mindenki egy emberről beszél, egy tragédiát magasztal, egy nevet sutlog:

— Ktenás István.

S attól a pillanattól kezdve, a mint a függöny felemelkedik, szakadatlan tüntetésekből áll az egész est. A nagy tragédia hatalmas jelenetei megrázzák a kedélyeket, uralkodnak az idegeken, a nézők ime a színpadon vannak, ott vannak a szemekkel, szíveikkel a nagy eszmékben, melyeket a darab hősei tolmácsolnak, mintha mindenki egy-egy apostol lenne. Szinte viszhangot vernek a végtelen csendben az eszmék.

A felvonások után tomboló taps, éljenzés zug fel. A közönség felállva hívja a szerzőt. Az agg szerző megjelenik a színpadon, hol babékoszorút nyujtanak át; könnyes szemekkel int köszönetet míg reszkető kezei a rég várt drága babért fogják.

... Ah! ez az est. Egy egész élet jutalma, gyönyöre. Mennyi küzdés volt érte. Mikor az első tragédiáirához hozzákezdett, a Ktenás-kastélyban ült, az ősei képével teleaggatott tágas írószobában, falon, dus birtok közepette. Egyedül maradt volt, rászakadt a rengeteg vagyton, két falu gazdag határa. Körülötte a boldogság honolt. Vidám, könnyű kedélyű, dalos

nép lakta a falvakat, tanyákat s egyformán csendesen teltek a napok. A virágok illatoztak az udvarház kertjében, a fák zöld lombba öltöztek és szerte-szét édes madárdal csattogott örömmel. Öröm... öröm itt élni mindenkinek, csak Ktenás Istvánnak nem, a ki egyedülletében dicsőségre vágyik s hozzáfog egy tragédia megírásához, olyanhoz, mint a miőt sokat látott ott bent a városban. Megírni a darabot, hogy fenséges legyen, mint Lear és keresi Cordéiia szenvedéseinek elbeszéléséhez a szavakat, a hangot.

Künn azonban falon, csendességben, hol csupa boldog embereket látott, nem ment a darab.

Hát beköltözött a városba, hogy ott ír más tragédiát. Ott mégis van szenvedés, nyomor, lelki gyötörődés és bán. Ezekbe belemarkol és végtelen gyönyörrel irni fog. Beköltözött.

— Ugyan miért nem kezdik a dicsőletézést? — rivall egy hang a hátsó térről. — Még itt esteledüek! Alusznak, vagy mi? Hozzák az erdődiszleteket és az égő házat!

A rendező ez, ki az esti előadásra a diszleteket hozatja rendbe és bosszankodik, hogy olyan sok ideig veszi a direktori igénybe Ktenás István ur, a kiből egyáltalán semmi haszon nincs, csak a multjéért türik.

Ktenás ur nem hall, nem lát most egyebet, csak a fényes sikerét.

Hát beköltözött a városba és tanult nagy fejű emberektől — és elszegényedett, de a tragédia csak nem volt készen.

Rengeteg témája volt, azonban egygyel se jutott el az utolsó felvonásig. Hanem a témák nőttek és Ktenás ur nyomorgott. Most már inkább tudott lelkesedni és nemcsak a tragédiát dolgozta, hanem szereplőket is keresett hozzá.

Egyszerre észrevette, hogy a leánya megnőtt; gyönyörűsége szép gyermek, rózsás arcú, beszédes szemű leánya, tündérvirág, ábrándos és poétikus... Emmi...

— Hisz ő tragédiára született — kiáltott fel Ktenás ur s ezután a fülledt levegőjű szegény szobában a tragédiák fényes szerepét neki írta.

Ott áll Ktenás István a színpadon; a roskatag, nagy alakú ember, ritkás fehér szakállal, mely csak az álla alsó részére nőtt, piszkos szemüveggel és egy diszlethez támaszkodva álmodja a nagy tragédia sikerét. A feje zug a tapsoktól, az éljenektől, ünnepeletéstől...

Hanem mindezekhez hiányzik még annak a darabnak az ötödik felvonása. Ah! Istenem, sugald az ötödik felvonást, a tragédia kifejlését, mert e nélkül sohasem lehet előadni.

III.

— Igen, urami — szölt Fieon Arthur színiigazgató — az ő leányából még jó színésznő lehet, csak gyakorlat és idő kell hozzá. Én fölveszem Emmi kisasszonyt. Holnap meg is kezdheti működését.

Hlatky Endre kéri, hogy ha talán valaki nem lenne megelégedve működésével, gondoskodjanak más elnök-jelöltről. (Eljenzés.)

Dr. Várady Zsigmond tiltakozik az ellen, hogy egyetlen tagja volna a pártnak, a k, nem teljes elismeréssel viseltetik Hlatky iránti kiáltás egy szívvél: Eljen Hlatky Endre elnök. (Eljenzés.)

Hlatky Endre köszöni a bizalmat. Ha a vasárnapi közgyűlés is így fog gondolkozni, elfogadja az elnökséget. Az lesz ezután is, ami 10 év óta volt.

Elnökké egyhangulag Hlatky Endrét jelölték.

Alelnökké az eddigieket: Reismann Mór, Mezey Mihályt, dr. Hoványi Gézárt és Konrád Márkot jelölték.

Hlatky Endre előadta, hogy az 5-ik alelnöki állás Ullmann Izidor elhunytával megüresedett. Kegyeletes hangon emlékezik meg Ullmann Izidor működéséről s indítványozza, hogy a párt Ullmann Izidor elhunyt feletti fájdalmát jegyzőkönyvében fejezze ki. — Elfogadták.

Ezután kérdést tesz, hogy az 5-ik alelnöki helyet betöltsék-e és kivel?

Mihelyf Adolf több alelnököt kíván, mert nagy a párt és sok a kielégítendő aspiráció. (Közbeszólások: Legyen 100 alelnök. — Derűtlenség.) Indítványozza, hogy 8 alelnök legyen a pártnak. Most ne jelöljék a hiányzó négyet, hanem azt egy kandidáló bizottság teljesítse.

Dr. Moskovits József a pártegység szempontjából az eddigi állapot fenntartását kívánja. Elég öt alelnök. A Mihelyf indítványa feletl terjenek napirendre.

Gábel Jakab szintén az indítvány mellett szól. Öt alelnökkel ki lesz elégitve a jogos aspiráció.

Schwarcz Antal szerint az eddigi szervezet bevált. Minden újítás a szabadelvűpárt egységét bontaná. Kéri Mihelyft, hogy indítványától álljon el.

Dr. Friedländer Samu csipős beszédben jelenti ki, hogy neki aspirációja van a párt egysége iránt. Az alelnök választása legyen a pártra megtisztelő. Ne fiatal válasszanak, hanem olyan koros férfit, akinek van tekintélye, multja, érdeme, méltósága a díszes állásra ilyen elég van a pártnak. Ne kiskorut, vagy akinek multja nincs, ültessenek az alelnöki székre.

Reismann Mór az öt alelnöki állás mellett van. A megüresedett ötödik helyre jelöljék Ullmann Sándort.

Dr. Várady Zsigmond elégnék tartana két alelnököt, de azért a régi rendet hagyják meg.

Ktenás István fölcsozik az álmodozásából. Sötét nézőtér van előtte ismét a kísértetiesen világító fehér lámpagolyókkal, a poros színpad, hol statiszták tologatják lármásan az erdődiszletet és az égő házat.

De ott van Emmi, az ő édes gyermeke, ki drágább minden kincsénél, a jövőendő ünnepelt tragikája és odahaza a megkezdett tragédia, a jövőendő leghatalmasabb tragédiája.

Kézen fogja gyermekét, hazaviszi s leülteti az összeszakadozott karosszék mellé, kezébe fogja dús haju szép fejét és beszél, suttog neki arról a gyönyörűséges életről, mely holnaptól kezdve az övé, az ünneplésről, hírről, isteni hivatásról.

A leányka ezenközben előkeresi s megtisztogatja kicsiny tükrét, nézegeti magát mosolyogva és fehér csipkét keres elő, melyek édes anyjáról maradtak Próbálgatja, illesztgeti.

* * *

Ktenás István egy napon egyedül ül a nyomorult hideg viskóban.

Egy összegyűrődött ujságlap van előtte. A lapban kellő magyarázatokkal elbeszélve, hogy Emmi, a színház nemrég szerződött fiatal tagja a mult éjjel a zenekar első hegedűsével megszőkött. Finita la commedia.

A tragédia utolsó felvonása készen van.

A választmány kimondotta, hogy megmarad az öt alelnök s a betöltendő ötödik helyre Ullmann Sándort ajánlja a közgyűlésnek.

A párt jegyzőségre jelölték: dr. Gyémánt Jenőt, dr. Adorján Armit, dr. Márkus Lászlót, dr. Radó Ignácot, Ullmann Félixet, dr. Thury Kálmánt és Winkler Lajost.

Az igazgató-választmányba 50 tagot jelölték; míg a nagy választmányba Várad-Olasziból 135, Várad-Ujvárosból 135, Várad-Váraljáról 52 és V.-Velenceze—Csillagvárosból 10 tagot jelöltek.

Dr. Várady Zsigmond indítványát, hogy az igazgató-választmányt csak 24 tagból alkítsák meg leszavazták.

A képviselő jelölés.

Hlatky Endre előterjesztette az értekezlet második tárgyát a képviselőjelölést. Beszélni sem kell erről, mert Nagyvárad képviselője: Tisza Kálmán az ország büszkesége. O köré csoportosul most is a szabadelvű párt.

Felkérték Hlatky Endrét, hogy a szeptember 4-iki beszámoló után ajánlja fel Tisza Kálmánnak a jelöltséget.

Az értekezlet végén Hlatky Endre elnök azon óhaját fejezte ki, hogy minden nézeteltérés simuljon el a pártnak s a közgyűlésen ne emelkedjenek olyan hangok, mint a mostani értekezleten.

Még a szabadelvűpárt eddigi és jövő diadaláról beszélt s az értekezletet beárta.

Az értekezlet után a végrehajtó bizottság állapította meg a fogadtatás részleteit.

UJDONSÁGOK

Miczike visszajött.

Került-fordult az öreg nap s egyszerre csak vége lett a szünidőnek, mikor javában akarnók élvezni. Tegnap még június volt, bizonyítványkiosztás, öröm, utazás hazafelé, holnap már szeptember, beiratás, munka kezdete.

Került-fordult Miczike is s egyszerre csak visszajött a szünidőzészéből. Tegnap még otthon futkározott, ma pedig már bekopogtat a zárdába.

Mintha csak tegnap ment volna el, olyan ismerős előtte minden. De öt mintha egy év óta nem látták volna, olyan csodálkozással fogadják itt maradt társnői.

- Hogy lesültél!
- Hogy megbarantált!
- Egész nagy lány lettél!
- Meg is nőttél vagy két ujjnyit.

De már erre elpirul Miczike. Eszébe jut t. i., mennyi kunyorálásába került, míg két ujjnyit nőtt — a szoknyácska.

Aztán megint visszatér arcára a büszkeség: nagy leány lett már, nem afféle kis bakfis, a kivel akárki elmókázik. Komolyan, méltóságteljesen fogja viselni magát, mint a hogy egy igazi nagy leányhoz illik. Nem fog szaladni, csak sietni, sohasem nevet, csak mosolyog ábrándosan, a mint a regényekben olvasta otthon, néha, titokban, a kert végében.

— Édes Miczikém, csak hogy megjöttél! — hangzik egy csengő kiáltás és valaki összeszokolja a jövőendő »nagy leányt.« Miczike ijedten néz fel. Micsoda »gyerekes tempó?« Aztán boldogan adja vissza a csókot ő is: a ki nyakába ugrott, az a legkedvesebb barátja, a kivel együtt szoktak ábrándozni Tündérországról és a nagylányos viselkedésről.

Aztán elindulnak sétálni karonfogva, aztán öt perc múlva nagyokat nevetnek valami bohóságban... s aztán tíz perc múlva nem láthatók már az udvaron.

Nem ám, mert a kertben vannak s lihegve, kacagva, ingerkedve — kergetőznek a fák között, futkároznak, mintha soha sem tették volna fel magukban, hogy ezentúl komoly, méltóságteljes nagy leányok lesznek.

Es a mint megérkeznek itt is, ott is a Miczikék, csakhamar beszállingóznak a nem kevésbé komoly gimnazisták, realisták, elvéve jogászok is.

Ők is azzal a tiszteletreméltó szándékkal jönnek, hogy elsőfoku egyentéteket, hic-haec-hoc-ot és római jogot fognak tanulni, lesznek komoly férfiak — s aztán egyszerre csak hozza a posta a sok bájosan döcögő verset Miczikéhez, Erzsikéhez, Ilonkához, Margithoz és a holdvilághoz, mintha mindenütt csak azt tanítanák, hogy kell minél rosszabb verseket írni?

Szóval uralkodik a költői hangulat ilyenkor fiuknál és leányoknál egyaránt, míg el nem jön a december, az értesítő, a próza...

Sajnos, a lapoknál mindig decemberi fagyos hangulat van. Miczikét és társait dicsőítő versek mind a papirkosárba vándorolnak. Erre mifelénk szeptember elseje csak egy közönséges elseje, a mikor fizetés jár annyi, a mennyi az előlegek levonása után megmarad, ha marad.

—r.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Augusztus 30. A vizvezetési bizottság ülése a helyszínen d. e. 9 órakor.

Szeptember 1. A 48-as honvédek gyűlése d. e. fél 11 órakor.

Szeptember 1. A szabadelvűpárt képviselő-jelölő gyűlése. Szeptember 2. Orvos egyesület gyűlése.

Szeptember 2. Megyei közigazgatási ülés d. e. 9 órakor.

Szeptember 2. 3. Igazolási választmány ülése a város-házán.

Szeptember 4. Tisza Kálmán beszámolója.

Szeptember 5. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.

* Személyi hírek az egyházmegyéből.

Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök egyházmegyéjében a következő áthelyezéseket rendelte el: Nyáry Ignác püspöki könyvtárnok és iktató Debreczenbe káplánnak helyettesített át, Brém Lőrincz belényesi káplán püspöki aktuariussá neveztetett ki, helyébe belényesi káplánnak Rácz Pál Csabáról, kinek helyére Hazay Gyula rendeltetett át. Endrödre Ruszka Antal káplánnak disponáltatott. Szabó Ferencz papnöveldei prefektus és Tóth Lajos Sz. József-intézeti prefektus kölcsönösen áthelyeztettek.

* Elismerés Nagyváradnak. A honvédelmi miniszter felhívta az egyes törvényhatóságokat, hogy a mozgósítási előmunkálatokat végeztessék el. Annak idején elvégezte ezt Darvassy Lajos tanácsnok is, amelyre most meleg elismerés érkezett a minisztertől. — Leiratában azt mondja a honvédelmi miniszter, hogy a munkálatot »kifogástalan pontossággal és szakértelemmel teljesítette s ezért elismerését nyilvánítja.«

* József Ferdinánd királyi herceg áthelyezése. Ő császári és királyi apostoli Felsége legkegyelmesebben elrendelte, József Ferdinánd királyi herceg őrnagynak a Reiner főherceg 59. sz. gyalog ezredtől a tiroli 4. c.ászári vadász ezredhez való áthelyezését.

* Nyugalmozott altábornagy. Ő cs. és apostoli királyi Felsége keresztli és vajkai Molnár Hugó altábornagynak, az 24. gyaloghadosztály parancsnokának a nyugállományba való helyezését elrendelte, s neki ez alkalomból a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

* **A király a hadgyakorlatokon.** A *Veszprém* mellett levő új tüzérségi lőtérben a király jelenlétében fogják kipróbálni a közös hadsereg új ágyúit. A király *szeptember* 5-én megy Veszprém megyébe, a gyakorlatokra, melyek az egész jövő hetet igénybe veszik és azok végén az új ágyúk kipróbálásának eredményét valószínűleg közzé fogják tenni. Ő felsége *Zirczről*, a hol az apátságon lesz szállása, *szeptember* 7-én visszatér Bécsbe, míg br. Beck tábornok, a vezérkar főnöke a hadgyakorlat fővezetőségével együtt *Zirczről* *Dolnji-Miholjácra* utazik, hogy előkészítse a 4. és 13. hadtest közt lefolyó nagy zárógyakorlatokat. Ő felsége közvetlenül csak a zárógyakorlatok megkezdése előtt, *szeptember 12-én* érkezik *Dolnji-Miholjácra*.

* **Sok a szegény.** Az iskolai év kezdetén lehet teljes egészében látni, hogy mennyi a szegény ember Nagyváradon. A községi iskolákba tandíjmentesen csak azon gyermekeket veszik fel, akiknek szülei szegénységi bizonyítványt mutatnak fel. Tegnap elárastották a szegény szülők a rendőrséget és a polgármesteri hivatalt. Több mint 160 szegénységi bizonyítványt adtak ki. S ez a szám pár napig nem csökken.

* **Konja Sándor előléptetése.** A nagyváradi 37. gyalogezred volt kitűnő parancsnokát, a ki ittléte alatt általában megnyerte az egész társadalom tiszteletét és becsülését és aki azóta magyar állampolgárrá is lett, újabb kitüntetés érte. Eddig a 29. gyalogdandár parancsnoka volt, most a király bizalma a 24. gyaloghadosztály élére állította. A 24. hadosztály székhelye Przemyslben van. Konja tábornok tehát egyelőre megvált Magyarországtól.

* **Esküvő.** Dr. Kiss Eező községi orvos folyó hó 31-én délelőtti 10 órakor vezeti oltárhoz a helybeli evangélikus templomban felsőhelvényi korossai *Korossy* Ferencz nyugalmazott gazdatiszt leányát *Ludmillát*.

* **A virilisek névjegyzéke.** Nagyvárad város igazoló választmánya *szeptember* hó 2. és 3-án délelőtti fogja összeállítani a jövő évi legtöbb adót fizetők névjegyzékét s ekkor tárgyalja és bírálja azok felszólalását, akik adójukat kétszeresen akarják számíttatni. Az igazoló választmányba a betegen fekvő *Némethy* Károly helyett *Frankó* Endre lett behíva.

* **A »trilby«.** Ez a neve annak az új társasjátéknak, mely újabban Genf jobb köreiben nagy kedveltségnek örvend. A játék abból áll, hogy több személy függönyök mögé rejtőzik s csak a mezitelen lábukat dugják ki. Már most a künnlevő többi játékosnak ki kell találniuk, hogy a kidugott láb kinek a lába. A dolog nagy mulatsággal jár és a játékban különösen a nők lábait teszik ki ilyen vizsgálatnak. Genfben most nem beszélnek egyébről, mint annak, vagy annak a hölgynek szép lábacskaíróiról. Egy ilyen fiatal ember egy ilyen játék alatt a következő kijelentést tette a nőnek: — Kisasszony, miután boldog voltam kitalálni a lábát, van szerencsém megkérni a kezét.

Rossz nyelvek azt beszélik, hogy egy nő elájult, midőn egy ilyen játék alatt az anyósa lábát meglátta.

* **A tisztviselők fizetésrendezése.** Az országos mozgalom, melyet az állami tisztviselők indítottak helyzetük javítására, Nagyváradot sem hagyta érintetlenül. Már régebben gyűlöltek ez ügyben s eddigi eredményeként választmányt alakítottak, a melynek feladata volna a mozgalmat előkészíteni és fenntartani. Ez a választmány a tegnapi napon dr. *Nagy Géza* kir. ügyész hivatali helyiségében ülést tartott. A választmány ülésén *Fapp* Miklós kir. tanácsos pénzügyigazgató rámutatott arra a körülményre, hogy az állami tisztviselők jelenlegi anyagi helyzete és jogos kívánalmai az itteni mozgalmi bizottsághoz megküldött me-

morandumok szerint már igen bőven ki lettek fejtve s a kongresszus rendezését a budapesti állami tisztviselők kebelében alakult bizottság vállalta magára. Ezek szerint tulajdonképpen az állami tisztviselők helyzetét feltárni, jogos kívánalmaikat formulálni s azokat illetékes helyen kifejezésre juttatni a budapesti kongresszus feladata leendő, kimondta tehát a választmány *Papp* Miklós indítványára, hogy memorandumot nem ad ki, de küldöttség útján részt vesz a budapesti kongresszuson. A nagyváradi állami tisztviselők képviselőiben a kongresszusra kiküldendő bizottságba a kir. pénzügyigazgatóság részéről *K. Nagy* Endre pénzügyi titkárt, a posta és távirat hivatal részéről *Rutter* Emil posta tanácsost, a kir. államépítészeti hivatal részéről *Varró* Domokos kir. főmérnököt s az igazságügyi tisztviselők részéről *Nagy* József kir. törvényszéki bírót és *Gyenge* Béla kir. törvényszéki aljegyzőt választották meg.

* **Kitüntetés.** *Bileczky* Ede I. osztályú. századosnak, létszám felett a nagyváradi 4-ik honvéd gyalogezrednél, a honvéd *Ludovika* Akadémia tanárának Ő Felsége magas megelégedése kifejezésének tudtul adását rendelte el, — ugyanezen alkalommal legfelső elhatározásával *Rekenye* József I. osztályú honvéd főállatorvosnak, a honvéd *Ludovika* Akadémia tanárának, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

* **Tisza Kálmán beszámolója.** *Tisza* Kálmán, Nagyvárad város képviselője *szeptember* hó 4-én délelőtti 11 órakor tartja beszámolóját a Czarnok dísztermében. A beszámoló után a szabadelvűpárt nevében *Hlatky* Endre pártelnök felajánlja *Tisza* Kálmánnak a jelöltséget. Délben a Sas szállodában *Tisza* Kálmán tiszteletére díszvendégszolgálat tartott. — A beszámolót megelőzőleg vasárnap, *szeptember* hó 1-én délelőtti 11 órakor a Sasban szabadelvűpárt közgyűlést tart, amelyen újjászervezik a pártot.

* **Missionáriusok hamvai.** *Sydneyben* a napokban nagy ünnepek kíséretében szállították át *Ausztrália első apostolainak* hamvait, hogy az újonnan épült, gyönyörű székesegyházban elhelyezzék. A menetben óriási tömeg vett részt: férfiak, nők, gyermekek vegyest s a hamvakat szállító kocsit nyolcz ló húzta. A négy misszionárius nevei, kiknek hamvait szállították, a következők: *Polding*, *Sydney* első hercege. Meghalt 1877-ben 85 éves korában. *Terry*, a szegények atyja, meghalt 1882-ben 74 éves korában, *M'Encroe*, archidiakonus, meghalt 1868-ban 78 éves korában és végre *Poner* Dániel, pénitencziárius, meghalt 1830-ban 40 éves korában. A négy misszionáriusnak hozzátartozói is résztvettek a menetben, melynek tartama alatt a kocsiközle edést beszüntették. A kormány egyik katolikus minisztere által képviseltette magát. A székesegyházban a bibornok lépett a szószékre s gyönyörű beszédet tartott a néphez. Szépen ecsetelte, mily nehéz viszonyok közt kezdte meg a négy misszionárius apostoli működését, micsoda életveszéllyel kellett megküzdeniök s ennek dacára is mennyire megfeleltek hivatásuknak, a legbuzgóbban terjesztvén a katolikus vallást. »A mag — fejezte be beszédét a főpap — melyet ők könnyek között hintettek szét, kicsirázott s mi már békecségekben s örömmel aratunk«

* **Visszaélés a vámeznál.** A vámeznál elkövetett csalás ügyében tegnap *Talhammer* János, a baromvásár felügyelőjét és *Rigli* Ferencz helypénzszedőt hallgatta ki *Komlóssy* József tanácsnok. Vallomásuk szerint nem tudnak semmit a csalásról. Még néhány napig eltart a vizsgálat, mert több alkalmazott kihallgatása szükséges. Az eddigiekből úgy látszik, hogy egy csapat alkalmazottak utilaput kötnek a társaságra.

* **Az újvárosi fiúiskola elhelyezése.** Sokat irtunk az újvárosi fiúiskolának a nagy-piacz-térre való elhelyezése ellen; felszólalásaink eredményre vezettek, — a mennyiben a tegnapi iskolaszéki és tanács gyűlés oly helyesen oldotta meg a kérdést, hogy azzal a legmesszebb menő kívánásokat is kielégíti. Ugyanis az iskola felét, tehát az I., II., III. és IV. a) osztályokat a N.-Teleki-utca vonalán lévő *Schorits-házba* helyezi, a másik felét az I., II., III. és IV. b) osztályokat pedig a polgári fiúiskolába telepíti. A beiratás még a régi épületben foly le, de a tanítás már az új helyen veszi kezdetét. Megjegyzendő, hogy ez az állapot ideiglenes és csak az újvárosi fiú- és leányiskola felépítéséig tart, a mi már a legközelebbi jövő feladata.

* **Diszes temetés.** Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra néhai *Palatinus* Ferenczné urnó hült tetemeit. A gázház udvarát elfoglalta a nagy számú előkelő közönség; a honvéd tisztikar számos tagja, élén *Mayor* Miklós őrnaggyal. A diszes érczkoporsót szebbnél-szebb koszorúk borították. A gyászszertartást dr. *Vucskics* Gyula plebános végezte. A szertartás végeztével a diszes négyfogatu üveges kocsira helyezték a koporsót s a gyászmenet kivonult az újvárosi központi temetőbe. — A koszorúk szalagjainak feliratai a következők voltak:

Felejthetetlen édes anyánknak — Bánatos gyermekei.

Kegyeletük jelül — szerető unokái, Pista, Erzsé és gyermekeik, — szeretett jó nagymamának.

Részvete jelül — az állomás honvéd-tisztikara.

Tiszteletük jelül — Galante testvérek, Schmidt Béla és neje — tisztelete jelül, Fehér Jánosné — tisztelete jelül, Németi Márton és neje — tisztelete jelül, Lovrov Ferenczné — tisztelete jelül, Farácsi Vitu — tisztelete jelül.

Kedves nagyanyánknak — Stettner István és családja.

Utolsó üdvözlétül — Kernáts János és családja.

A diszes temetést *Weiszlovits* Adolf és fia rendezték.

* **Az isaszegi honvédelem leleplezése.** Folyó évi *szeptember* hó 8-án nagy napra virrad *Isaszeg* hazafias közönsége. E napon délután 4 órakor rójja le a hála és kegyelet adóját az 1849. évi április hó 6-án *Isaszeg* csataterén hősi halált halt dicső honvédekkel szemben azzal, hogy az emlékükre állított szoborművet leleplezi. Az országos közadakozásból emelt szobor fenn hirdeti már a hősök soha el nem múló dicső tetteit; példát szolgáltatván a jövő nemzedéknek is arra, hogy mint kell halni tudni a magyar hazáért, a magyar szent szabadságért. A szobor leleplezésére már megalakult az ünnepélyrendező bizottság, mely az egész országba szétküldte a meghívókat a szept. 8-iki ünnepélyre.

Kötéltánczosok tragédiája.

Lezuhantak a magasból.

Megrázó bohóc-tragédiáról írnak Nagy-Lakról.

A tudósítás szerint néhány nap óta játszik a nagylaki téren egy sátoros komédiás társaság, melynek lebilincselő két tagja, egy szőke fiatal leány, aki oly könnyű és szertartemelő, mint egy pillangó és párja, aki hírszerint jegyese, így ifjú *Bajazzo*, aki ruganyos, erős, mint a fiatal orosz. De szegények. Hát vasárnap lévén, hogy nagyobb jóvedelemre tegyenek szert, a sátoron kívül a templomtéren nyílt előadást hirdettek: nagyszerű kötéltánczozást.

A templomtéren felállítottak egy óriási fenyőszálfát. Ezt a földbe vert czövekhez kötött sodronykötéllal erősítették meg és így a szálfá magassághoz erősítve kihúzták az utca tulsó feléig azt a sodrony kötelet, amelyen a pojáca és a párja végig táncolni fognak. A sodronykötél másik végét az átellenes ház padlásablakához erősítették.

Emelet magasságban volt így kifeszítve a sodrony-kötél, mint egy óriási hur.

Délután 6 órakor kezdődött Nagylak e híres művész mulatsága. Közel 2000 ember gyűlt össze a téren, a sodronykötél körül. Egyszerre megjelentek a művészek. A kedves arcú szőke leány kivágott könnyű kopott selem cipellőiben, a kezét Bajazzó kezében nyugtatva, úgy libegett a közönség elé, mint egy szegény, de igen szellemes és ifjú tündér. Tüli szoknyácskái, mint rozszaszínű szárnyak, röpdestek rajta. Az arca halványpiros volt és barátságos mosolyal hajlongva köszöntte meg az üdvözlő tapsokat.

A könnyű remetés az emberek bámulata és rémülete mellett lejtett végig a vékony sodronyokon és már visszafelé tartott. Mint bámulnak a népek: né, háttal lépeget visszafelé a kedves... óh be kedves.

Ekkor valami roppant. Szörnyű pillanatot.

Nedda fölsikoltott és alázuhant a mélységbe, mint egy megsebzett nagy rozszaszínű madár.

Ugyanezeken iszonyu recsegéssel kidőlt a hatalmas fenyőszálfá, a melyhez a sodronykötél erősítve volt és a magasságban tartózkodó szegény Bajazzóval együtt levágódott a földre, rémitő nagy zuhanással...

— Meghalt mind a kettő! sikoltozta, kiáltotta iszonyattal a nép. A mulatság iszonyattá lett. A népek összegomolyodtak, egy része menekült, másrésze látni akarta a szerencsétlen komédiásokat és tülekedve vették körül. Elnek? Azután keresték a katasztrófa okát. Elpattant a sodronykötél, mely a szálfát erősítette a földhöz, ez volt a katasztrófa előidézője.

Az emberek közül sokan könnyeztek.

Ott feküdt a földön a szegény pojáca, miúta élet már nem lett volna benne. Több sebtől vérzett. A szálfá alá került a tóba. Távolabb a földön elterülve vergődött a szép szőke Nedda és sirt keservesen s majd mikor felültették az összetört teremést, kétségbeesve tekintett szét... kereste a kedvesét... Mi történt azzal?

Szegény Bajazzót akkor már vitték legények a karjukon a kis korcsmába, ahol élet és halál közt vergődött még az esti órákban. A leány sérülése nem életveszélyes, de aligha tánczol többé végig a kötélén.

Az emberek nem kérték vissza a pénzüket. Az egész városban nagy részvét nyílvánul a komédiás pár iránt.

Igazságszolgáltatás.

Pénzbüntetésnek részletekben való törlesztése.

Az ősszel megvitatásra kerülő büntető-novella javaslat lesz hivatva rendezni a pénzbüntetés részletekben való törlesztésének humánus kérdését. Addig is érdekes regisztrálni, hogy egy felmerült eset alkalmából az igazságügyminiszterium kimondotta, hogy valamely elítélt ellen megállapított pénzbüntetés részletekben való törlesztéséről egy napi szabadságvesztés büntetésnek megfelelő pénzüsszegnél kevesebb nem fogadható el.

A Leszkay—Szelle-ügy a nagyváradi kir. táblán.

Szelle József csödtömeggondnoka tudvalólag holmi régi váltók alapján keresetet indított Leszkay Gyula színigazgató ellen. Az aradi törvényszék Leszkaynak adott igazat, aki bebizonyította, hogy a váltókat réges régen kifizette. A tömeggondnok azonban nem elégedett meg egy elutasítással, hanem felebbezett

a nagyváradi kir. táblához; itt aztán másodszor is megkapta az elutasítást. A tábla mindenben az aradi törvényszék álláspontjára helyezkedett s a tömeggondnokot alaptalan keresetével elutasította.

Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy Aradot most nagy esemény tartja izgalomban: hire jár, hogy Szelle József megszökött. Az Aradi Közlöny erről a következőket írja:

Szombaton este a lovasut mentén egy különös ruházatu férfi alak bandukolt a vasut felé. Bő, talárszerű köpeny volt rajta, melynek széles gallérja feltűrve, eltakarta a férfi arcát. A fején kalábriai briganti kalap volt, mely mélyen le volt húzva a szemére. Utána 10—15 lépésnyi távolban egy ember jött, a ki kezében nagy podgyaszt cipelt. Az egyik lovasuti kalauznak feltűnt a szokatlan külsejű alak. Leszállt a kocsiról és közelről megtekintette. Szelle volt. A kalauz figyelemmel kísérte s észrevette, hogy Szelle betért a vasuti állomásra. Öt percczel a budapesti vonat elindulása előtt a hordár jegyet váltott és átadta Szellének. Azóta Szelléről senki sem tud semmit. Hétfőn Csizmás Szilárd, dr. Kertész Miksa csödtömeggondnok megbízásából Szellekhez ment, hogy az ott maradt csillárok, puffok, szekrények stb. utólagos elvitele iránt intézkedjék. Szelléné azt mondta, hogy nem lehet bemenni, mert a férje beteg. Másnap délelőtt Török Dénes végrehajtó, Csizmás Szilárd és Kiss Gyula becsüs ismét elmentek Szellekhez és elvittek magukkal egy villamos szerelőt, hogy a csillárokat levétesék. Szelléné Fischer Margit ekkor ismét tiltakozott és nem engedte be a bizottságot. Török Dénes hivatalos kiküldetésére, de Szelléné fitymáló tekintettel nézett le az udvaron álló közegekre. Ekkor azt kérték, hogy engedje be őket az irodába, hogy jegyzőkönyvet vegyenek fel az esetről. Szelléné azonban ezt is megtagadta. Azt mondta:

— Ide nem teszik be a lábukat. A férjem és a kis fiam nagyon beteg.

A végrehajtó és a többiek ekkor ott hagyták a házat és Török végrehajtó lakásán vették fel a jegyzőkönyvet, melybe bevették azt is, hogy Szelle a tömeggondnoki megbízott értesülése szerint három nap óta nincs Aradon. Dr. Kertész házkutatást kért a rendőrségtől, de ezt megtagadták, mert Török Dénes még nem győződött meg arról, hogy a keresett tárgyak eltűntek-e vagy még ott vannak.

EGYESÜLETEK.

Az orvos-egylet ülése.

A Bihar megyei Orvos-Gyógyszerész- és Természettudományi-Egylet folyó évi szeptember hó 2-án délután 5 órakor (Uri-utca, Akadémia) szakülést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezennel meghívom.

Targysorozat:

1. Dr. Havas Imre: Egy borbajos bemutatása.
2. Alexander Lajos: A tejszűzetről.
3. Dr. Konrád Béla: Appendicitis esete.

Kelt Nagyváradon, 1901. augusztus 27-én.

Dr. Edlmann Menyhért,
egyleti titkár.

IRODALOM.

Magyar Gazdák Szemléje. A Magyar Gazdaszövetség kitűnő folyóirata Bernát István szerkesztésében legújabbán következő érdekes tartalommal jelent meg:

Agrarius ébresztő. A magyar gazdasági politika öt éve. A német vámtarifa (Rubinek Gyula). Szövetkezeti gyűlés Perbenyiken. Nemesség és demokrácia. A Polaniecki-család. (Regény). Különfélék: Szilágyi és a gazdasági kérdések. — A magyar gazdasági tudósítók. —

Becsüld meg a parasztot. — Közgazdasági tanulmányok. — A madarak hasznáról és káráról. Krónika.

Szerkesztőség: Budapest, Baross-utca 10. sz. — Egy évre 12 korona. — Egyes szám 1 korona 20 fillér.

TANUGY.

A községi iskolaszék gyűlése.

A községi iskolaszék tegnap d. u. 3 órakor Hegyesi Márton elnöklete alatt gyűlést tartott. A gyűlés kellemetlen incidenssel kezdődött; a Rosenbaum-féle ügy volt ez, melyet Szokoly Tamás hozott szőnyegre, előadván, hogy milyen nagy visszaélésről, zsarolásról van itt szó. Az elnök kijelentette, hogy nem érti Szokoly eljárását, a ki ilyen dolgot kíván a plenum előtt tárgyalhatni, a melyre nézve kijelentette, hogy azok a Rosenbaum (Rákos)-féle főmédvények egytől egyig szemenszedett valótlanságok és gyanúsítások, a melyekért Réz Mihály a tárgyalás befejezése után meg fogja tenni az illető kereskedő ellen a bünvádi feljelentést.

A gyűlés többi pontja az iskolai élet ügykörébe vágó határozatokat provokált s közöttük csupán a dr. Várady Zsigmond szűzbeszéde emelkedik ki, a melyet az iskolák felépítése és az okleveles koldusok megsemmisítése ügyében mondott.

A gyűlésen jelen voltak:

Dr. Döry Ferencz, Ficzek Lajos, Hegyesi Márton, Istvánffy József, Krüger Viktor, Mátéh Lajos, Ragány János, Réz Mihály, Rimler Károly, Stark Gyula, Sulyok István, Szokoly Tamás, dr. Thury Kálmán, dr. Tóth Mihály, Vaday József, dr. Várady Zsigmond és Báthy Zoltán jz.

Napirend előtt dr. Várady Zsigmond tette le a hivatali esküt Rimler Károly polgármester helyettes kezeibe. Az eskü mintát Istvánffy aljegyző olvasta.

Szokoly Tamás.

Szokoly Tamás interpellált ezután a Rosenbaum féle ügyben. Kérte az elnököt, fel van-e véve a tárgysorozatba ez az ügy, a melyet a hírlapok közöltek s a melyet a városban is beszélnek s a mely szerint a segélykönyvek és irószerek szállítására meghirdetett pályázatoknál Réz Mihály szabálytalanságot követett el, sőt mi több az egyik helybeli kereskedővel összejátszott.

Az elnök nem akarta ez ügyet tárgyalni, mert még a tanács nem hozta meg határozatát, de mert egyik bizottsági tag azt a nyilvános plenum elé hozta, most már a közvélemény megnyugtatóan kötelelességének tartja jelentésének felolvastatását. Ő az ügyet részletesen és minden oldalról terjedelmesen megvizsgálta s a kihallgatott tanuvallomásokat alapján egy taláta, hogy a Rosenbaum állításai egytől egyig valótlanok s nem egyebek rosszakaratú rágalomnál és gyanúsításnál s midőn a panasz elutasítását javasolja, egyben óhajtja a rágalmak példás megtorlását. Az iskolaszék az elnök választát tudomásul vette.

Iskolák és tanítók áthelyezése.

Olvasták a törvényhatóság átiratát, melyben 3 ideiglenes állást rendszeresít (?) 400 frt évi fizetéssel s az újvárosi fiúiskola részére 4, a leányiskola részére 1, s a csillagvárosi iskola részére egy termet bérel. Az elnök javasolja az átirat tudomásul vételét.

Dr. Várady Zsigmond nem fogadja el az elnök javaslatát, mert az iskolaügyet tovább is a jelen stádiumában tünni tökéletes képtelenség s hogy soká az ne maradjon, azon csak az iskolaszék segíthet. Ha a városi tanács felépítette kölcsönből a színházat, felépítette — nagy részben a polgári hiúság kielégítése és csak igen csekély részben hivatali érdek szolgálása céljából — a városházát, ám építse fel — ha kell kölcsön útján is — az iskolákat is mind, a melyek valamennyiének a felépítését az összes polgárok közérdeke parancsolja és tá-

vol áll tőle a polgári hiúság kielégítésére irányuló érzélatosságnak még a látszata is, ne gondolják azok, a kik a czifra épületekbe mint valami fantomban szerelmeseik. Az a körülmény, hogy az egyik rendes tanítótól — a kinek a létminimumát ezelőtt pár évvel a törvényhatósági bizottság 800 frtban állapította meg — az ideiglenes tanító oly igen különbözik, legalább a gyomorszervezet és a hőérzék dolgában nincs lényeges különbség közöttük, ha most az iskolaszék 400 frtial dijazza őket quasi, arra kényszeríti, hogy vagy lopni vagy koldulni menjenek, tertium non datur, a váltó szatagál és hol az egyik, hol a másik irányzat felé hajlik. Sürgesse az iskolaszék minden gyűléséből az iskolák felépítését, a törvényhatóságnak itt ülő tagjai hiszi, hogy rajta lesznek, hogy ennek a határozatnak majd ott is érvényt szereznek. Fedezetül majd kijelölik a löverseny 1000 frtját mert inkább ne lássák futni a lovakat, mint azt lássák, hogy Nagyváradi tanítója — kopiai. Indítványozza, hogy **keressék meg a törvényhatóság az összes iskolai építkezések haladéktalan foganatosítása 2 új tanítói állás rendszeresítése s addig is, míg ez megtörténik az állást már két év óta betöltő egyének részére a teljes fizetés folyósítása s 4 ideiglenes tanító alkalmazása iránt oly kikötéssel, hogy ezek is legalább 500 frt évi díjazásban részesüljenek.** (Helyeslés és éljenzés.)

Rimler Károly főjegyző kívánja elmondani az alábbiakat azért, hogy a dr. Várady által elmondottak után azt ne gondolja valaki, hogy Nagyváradi isk. laügye egészen olyan árva, mint aminőnek dr. Várady festi; nem olyan, ő foglalozik vele, de kevés ideje még, azért ünnepélyesen igéri, hogy már legközelebb olyan indítványt terjesztenek elő az iskolai ügyekre vonatkozólag, amely mindenkinek az érdekét ki fogja elégíteni. (Tetszés.)

Ezután a főjegyzőnek e kijelentéseért köszönetet szavazva elfogadták a dr. Várady indítványait.

Eszerint rendszeresítenek 2 új állást; és 4 ideiglenest, egyet az újvárosi leány-, egyet a csillagvárosi vegyes- s kettőt az újvárosi fiúiskolához. Az újvárosi fiúiskolának egy részét a N.-Teleki-utca vonalán, egy részét a polg. fiúiskolába fogják áthelyezni.

Szemes Ilonát kihelyezték Katonavárosra, özv. Raffayné Szűcs Juliát áthelyezték az újvárosi fiúiskolához. Csordacsicsné K. Antóniát a váraljai IV., Farkas Ételkát az egyesített V—VI. és gr. Lubinsky Annát meg a III. leányosztályba helyezték át.

Polgári iskolák.

Ferné Nárczisnak megengedték, hogy a polg. leányiskola osztályaiban a francia nyelvet, mint rendkívüli tantárgyat havi 2 koronáért taníthassa; Alvinczinének pedig hasonló feltételek mellett az aquarell festésre adtak ki újra engedélyt.

A polgári fiúiskolába addig, míg az állást betöltik, ideiglenesen kirendelték Mikusay József okl. polg. iskolai tanárt, elemi iskolai tanítót jelen fizetésében való meghagyás mellett. A polg. fiúiskola igazgatója és jelenlevő 2 tanára felajánlották ugyan szolgálatukat 1 hónapra díjtalanul, de az iskolaszék, mert az ügy 6—7 hónapig is elhúzódhat, a nagylelkű ajánlatot nem fogadta el.

Apróbb ügyek.

Békésvármegye átküldte az általa kiadott történelmi képeket az iskolák számára leendő megrendelés céljából. Fedezet hiányában tudomásul vették.

Sipos Orbán és Gramma Döme tanfelügyelők kéri, hogy az általuk irt Biharvármegye földrajzát vegye az iskolaszék használatba. Az iskolaszék a III. osztályos tanítóknak rendel 1—1 példányt s a jövő tanévre leendő esetleges bevezetés céljából bírálat végett Réz Mihály felügyelő útján kiadja az elemi iskolai tanszemélyzetnek.

Az elnöki jelentések tudomásulvétele után a gyűlés véget ért.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Irtá: Lucien Biart.

Franciaából: K—ő.

56.

— Ugy készüljön el rá, hogy vagy megöli Ricardot, vagy az őt. Estevan nem egy könnyen tesz le szándékáról. Adjon nekem két betét, hogy mindent elrendezzek, de adja egyuttal becsületszavát, hogy addig nem fog közeledni Micaelához.

— Legyen, megígérem, felelt az ifju némi habozás után.

Micaela nyeregbe ült, utána keresztatyja. A nap utolsó sugarait vetette a földre s a faleveleken fennakadt esőcseppek gyémántként ragyogtak. Alvarez és Miguel nem fogtak kezét az elváláskor, ez utóbbi igen kényelmetlenül érezte magát az udvarnagy sandító szeméi előtt. Kunyhója ajtaja előtt állva sokáig nézte a távozó Micaelát, ki majd eltűnt, majd ismét eltűnt a sziklás utkanyarulatain.

A hegytetőre érve Micaela visszafordult, hogy üdvözölje Miguel, ki kalapját lengette, azután leült egy székre elmerülve gondolataiban, melyek az ifju leány körül jártak. Ugy érezte, hogy szíve üres, hogy talán utóbjára látta Micaelát. Lovához sietett, hogy utána menjen, de azután meggondolta magát visszatérni. A csillagok már feljöttek s a tiszta égen szokatlan fényvel ragyogtak. Miguel leült tűzhelye mellé. »Ő szeret« gondolta s álmódzott a lefolyt napokról.

Mikor Micaela a tanyára ért, megtudta, hogy don Estevan még nem tért haza. A fáradtságtól és felindultságtól megtörve, fejfájásról panaszkodott, mire keresztatyja szobájába küldte.

Kilencz óra tájban az ültetvényes vidám hangja hallatszott.

— Asztalhoz, kiáltott; a vihar visszatartott minket és Ricardo már huszadszor mondja, hogy gyomrának türelme a végét járja. — De hol van Micaela?

— Szobájában; azt hiszem, már lefeküdt.

— Rosszul érzi magát?

— Nem, biztosítalak, csak fáradt.

— Fáradt? ismétlé az ültetvényes meglepetve.

— Az erdőbe akart lovagolni az orkán daczára s bizony bőrig áztunk.

— Az ördögbe is, czimbora, hogyan egyeztél bele ilyen ostobaságba? Nem hiszem, hogy a villámcsapás, vagy egy ledülő fa ellen megtudnád védelmezni. Nem mondasz igazat, Micaela beteg!

Barátja válaszát meg sem várva leánya szobája felé sietett. A küszöbön találkozott Anildával.

— A kisasszony alszik, suttogá a cseléd ujját ajkára helyezve.

Don Estevan bement a kis szobába, melyet gyöngén világított meg a Mária-kép előtt éjjelnappal égő mécse. Félretolta az ágyfüggönyt. Micaela csöndesen szunyadt. Atyja följe hajolt s megcsókolta homlokát, mire a leány fölnyitotta szeméit s megismervén atyját, átölelte annak nyakát karjaival.

— Az Istenért kincsem, neked lázad van.

— Csak egy kicsit bágyadt voltam, de mióta lefeküdtem, megszűnt.

— Aludjál el ismét, majd adok én keresztapádnak, hogy ilyen bajt csinált!

— Oh csak én érdelek szidást, szegény keresztatyámnak úgy is sok bánatot okoztam ma.

— Csak aludjál el minél előbb; nem szabad betegnek lenned. Holnap majd meglátod, milyen szép ékszerekkel lepett meg a vőlegényed.

A fiatal leány lehunytja szeméit és sűrű fekete hajával eltakarta arcát. Vágyat érzett, hogy bevallja atyjának szerelmét.

— Jó éjt, dona Ricarda, mondá az ültetvényes tréfás hangon s eltávozott.

— Dona Micaela Fuenléalt kellett volna mondania, suttogá a leány magában. Szegény atyám, mi hárman vagyunk ellene, kénytelen lesz engedni.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Minisztertanács.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) A »Magyar Nemzet« jelentése szerint Széll Kálmán hétfőn érkezik haza Bécsből. Tüstént egybehívja a minisztertanácsot, melyen az összes miniszterek részt vesznek s ekkor határozzák el a ház felosztásának s az újképviselő választások megtartásának határidejét.

A pozsonyi mandátum.

Pozsony, aug. 29. (Saját tud. távir.) Pozsony város első kerületének Szilágyi Dezső halála következtében megüresedett mandátumára ma reggel 9 órakor kezdődött meg a választás a városháza nagytermében. Sorshuzással a következő sorrendet állapították meg a jelöltek között: Dvorák Károly, Molecz Dani, Günther Vilmos. 11 óráig Dvorák 52, Molecz 180 és Günther 125 szavazatot kapott.

Korniss gróf nem lép fel.

Szombathely, aug. 29. (Saját tud. távir.) Néhány fővárosi lap azt írta, hogy Korniss Károly gróf, Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter veje, az orszálfalvi kerületben szabadelpárti programmal képviselőjelöltül lép fel Blaskovich Ferencz eddigi szabadelpárti képviselő ellen. Korniss Károly gróf felhatalmazott bennünket annak a kijelentésére, hogy ez a híresztelés teljesen alaptalan és ő egyáltalán nem is szándékozik politikai téren működni.

A zempléni megyei gazdasági egyesület nem politizál.

Sátoralja-Ujhely, aug. 29. A zempléni megyei gazdasági egyesület választmányának e hó 27-én tartott üléséről szóló tudósításunk kiegészítésül arról értesítenek bennünket, hogy az ülésen a választmány a közös vámterület mellett csak az esetre foglalt állást, ha e kerületen belül az ország közgazdasági érdekei kellő védelmet nyernek, ellenkező esetben az önlévő vámterület hiva az egyesület. A nyitramegyei gazdasági egyesület indítványának tárgyalásától, Károlyi Sándor gróf érdemeinek teljes ismerése mellett, azért állott el a választmány és pedig egyhangú határozattal, mert a gönczi levél tárgyalása alapszabályellenes politika diskussziókra adott volna okot. (M. T. I.)

Tüntetés Lueger ellen.

Bécs, aug. 29. (Saj. tud. táv.) A munkaközvetítő intézetből ezeröttszáz munkás — kik Luegernek legutóbbi rendeleteivel nincsennek megelégedve — a városháza elé vonult s ottan szidalmazó s gyalázó szavak kíséretében óriási tüntetést rendeztek. A rendőri beavatkozás következtében oszlott csak széjjel a tömeg.

Megégette a férjét.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik, hogy egy Sicho nevű asszony borzalmas módon gyilkolta meg a férjét; midőn aludt leöntötte petróleummal és meggyújtotta. Borzalmas kínok közt szenvedett ki a szerencsétlen ember.

Seckendorf gróf kitüntetése.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.)
Vilmos császár *Seckendorf* grófot Frigyes császárné állítólagos második férjét a porosz királyi házirend csillag keresztjével tüntette ki.

Szünik a pestis.

Konstantinápoly, aug. 29. Minthogy tiz nap óta pestiseset nem fordult elő, a Konstantinápolyból elinduló hajók máától fogva egészségügyi bizonyítványt kapnak. (M. T. I.)

Felhőszakadás.

Trieszt, aug. 29. (Saj. tud. táv.)
Borzasztó égháboru dühöngött az éjjel a város környékén. *A víz mindent elárasztott, a kávéházakat és éjjeli mulató helyeket a víz behatolása következtében be kellett zárni.* Reggel elállt a zápor, de nyomban utána dühös bora keletkezett, mely még *jelenleg* is tart.

IPARÜGY.

Ipartestületi hivatalos értesítés.

Az ipartestület kötelességéhez tartozó tanoncz-tartó iparos polgárokat tisztelettel értesítjük, hogy az ipariskola rendes tanfolyamára a beiratások f. évi szeptember 1-től 10-ig eszközölhetnek a községi polgári iskola helyiségében Nagypiacz-tér és pedig mindenkor délelőtt 11-től 12-ig, délután 4-től 6-ig.

A tanítás szeptember hó 15-én veszi kezdetét. Evi tandíj 2 kor. 18 fill., mely összeg a beiratáskor azonnal fizetendő.

Az ipariskola téli tanfolyamán a beiratások október hó 26-tól 31-ig eszközölhetnek, s a tanítás november 5-én veszi kezdetét (a tandíj 4 kor. 18 fill.)

A rajzoktatás alól fel vannak mentve: a borbély, a cserepező, gubás, hentes, kalapos, kéményseprő, kefekötő; kötélverő, mézárós, pék, reszelővágó, szappanos, szítás és timár tanulók.

Figyelmeztetjük a tisztelt iparos polgárokat, kiknek több tanonczai vannak, hogy azoknak külön napokra tűzendő iskolába járás csak akkor lesz az igazgatóság által eszközölhető, ha a tanítómesterek a beiratásnál személyesen jelentik be, akkor kérelmük teljesítve lesz, a szerint nem lesznek kötelezve valamennyi tanulókat ugyanazon napon és órák alatt műhelyeikből elküldeni.

Az iskolai tanoncz mulasztások csak a következő esetekben vétetnek igazoltnak:

1-ször: ha a mester családjában súlyos, vagy ragályos betegülés áll be;

2-ször: a tanoncz betegsége, mely az orvos által igazolandó;

3-ször: ha a tanoncz vásárra megy, vagy vidéken dolgozik. Ezen esetek azonban mindenkor a távozás előtt az iparos által az ipariskola igazgatójának személyesen, vagy írásban bejelentendők.

Az 1884-ik évi (XII. t.-cz. 147. §-sa) a) pontjában a tanoncz iskola tanóráinak mulasztásáért az iparost teszi felelőssé 40 koronától 400 koronáig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt.

Ezen pontra nézve kötelességünknek tartjuk megemlíteni, hogy a jelenlegi ipartestület eljárásága és elnöksége a törvény korlátain belül önkormányzati jogának felhasználásával tíz éven keresztül ki tudta vinni azt, hogy a tanórákat mulasztott tanonczok mesterei közül alig lett egy-kettő pénzbírságra marasztalva.

Azonban ezen emberies és szelid eljárás azt vonta maga után, hogy némely tanoncz-tartó iparos azon gondolattal barátkozott meg, mintha ő tanonczának mulasztásáért meg sem volna bírságható, ennek következtében a tanonczok iskolai mulasztásai oly nagy mérveket

érttek el, hogy az a közoktatási miniszter tudomására jutván, oly szigorú rendeletet bocsátott ki, melynek végrehajtása az ipartestület is szigorú ellenőrzés és kötelesség teljesítésére utalja, sőt annak be nem tartása esetében — a testület által való palástolás vagy csak könnyítéséért is: »a hivatalos hatalommal való visszaélés vétségét rója az ipartestület vezetőjére.«

Ezt bővebben magyarázni felesleges, ugyanazért ismételtlen figyelmeztetjük az iparos polgárokat, hogy minden a tanoncz által elkövetett iskolai mulasztásért kizárólag a tanoncz-tartó iparos felelős.

Oly tanulók részére, kik az esti órákban a műhelyben vannak elfoglalva (pl. nyomdászok, fodrászok stb.) egy osztály állíttatik fel, melyben a tanítás kétszer hétenként d. u. 3—5-ig tartatik. Ezen csoportban azonban a tanulók csak megszorított számban vétetnek fel.

Végül kérjük iparos társainkat, hogy a mikor tanonczait az iskolába küldik, az ellenőrző-könyv illető rovatába az időt vezessék be, a tanoncz hazajövetelekor pedig nézzék meg az ellenőrző könyvét, hogy a jelenléte lebélyegzéssel van-e igazolva s ha nincs, akkor azt a rendőrkapitányi hivatal mint iparhatóságnál 24 óra lefolyása alatt jelentésük be, hogy a felelősség terhe alól felmentessenek.

Hazafias üdvözzettel maradunk az előjáróság nevében:

Nagyváradon, 1901. aug. 29.

Jankovich János,
ipartestületi főjegyző.

Bertsey György,
ipartestületi elnök.

SZERKESZTOI POSTA.

Sch. Gy. Tátrafüred. Az ügy már teljesen le van tárgyalva, nem kezdhetjük megint elülről a dolgot. Nyilatkozatában úgy is elismeri, hogy az idén éppen úgy dolgoztattak mint tavaly; a többi csak mellékes körülmény, amiért a dolgot feljuttatni feleslegesnek tartjuk.

KOZGAZDASAG.

Magyarország szőlőtermés kilátása. Az egész országban gyönyörűen fejlődtek a szőlők, csaknem az utóbbi időig. Most azonban több helyről panaszok jönnek már a termelők, hogy a szőlő boggyója nem fejlődik mindenütt jól és amellet, hogy apró maradt, néhol romlik is. Ennek oka a szárazság és hőség utóhatása és a hol sok esőzés volt, mint a királyhágóntuli részeken is, ott meg a pe-

ronospora okoz bajokat. Igen sok az olyan fürt, a melyen a szőlőszemek romlanak, illetve rothadnak. Aránylag véve mint ezt a legutóbbi hivatalos adatok is említik, a szőlők még a legjobban állanak, a Dunántul és a Dunáninnen és részben a Tisza vidékén.

Az ország más vidékein is előfordulnak kiváló terméssel bíró szőlők s nagy átlagban közepes eredményre van itt kilátás, de azért már azok a szép remények, melyek a múlt hó folyamán megváltak, jóformán eltűntek, különösen a Királyhágón túli részeken, a hol a viharok és jégesők tömérdek kárt okoztak.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, aug. 29.
Buza októberre	— — — — 0. —
Buza áprilisra	— — — — — — —
Tengeri	— — — — — — —
Rozs okt.	— — — — — — —
Zab ápr.	— — — — — — —
Káposzta, repce, aug.	— — — — — — —

Értéktőzsde

	Budapest, aug. 29.
Oszták hitel	— — — — — — —
Magyar hitel	— — — — — — —
Államvasut.	— — — — — — —
Rimamurányi	— — — — — — —
Magyar jelzálog	— — — — — — —
Selypótársas.	— — — — — — —
Wagon-kölcsön	— — — — — — —

Hivatalos árfolyások

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. aug. 29-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — 118.60
Magyar koronajárdék	— — — — 92.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,75%	— — — — 121.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — 100.40
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — 118.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — 92.75
Italmérési jog megváltási kötvény	— — — — 100. —
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	— — — — 93.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	— — — — 174.50
Tiszaháti- és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — 145. —
Oszták járadék-papírban	— — — — 93.55
Oszták járadék ezüstben	— — — — 98.40
Oszták járadék aranyban	— — — — 118. —
Oszták korona járadék	— — — — 95.75
Oszták államsorsjegyek	— — — — 139.50
Oszták magyar bank részvény	— — — — 16.60
Magyar hitelbankrészvény	— — — — 641. —
Oszták hitelintézet részvény	— — — — 629. —
Párisi vista	— — — — 94.90
20 frankos arany (Napoleonkor)	— — — — 19.02
Németbirodalmi márka	— — — — 117.10
London vista	— — — — 239.40
20 márkás arany	— — — — 23.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek. Tenis flanel és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Tanulók jutányos ellátása.

Nagyvárad központján lakó keresztény uri család egy vagy két vidéki uri család gyermekét, kik gymnásiumot vagy kereskedelmi akadémiát látogatnak, teljes ellátásra és gondos nevelésre elfogad. Értekezhetni Kádár János fűszerkereskedőnél, vagy Borz-utca 396. szám alatt.

173-6-8.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

8861—1901. számhoz.

Ajánlati felhívás.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 2498776—901. szám alatt kelt határozata alapján Nagyvárad Ujváros-részben levő 535. (régi reáliskola) és 536. (elemi iskola) számú telkeken levő összes épületek elbontása, az ócska anyagok megvétele és elszállítása s az említett telkeken tervezett **új városháza felépítésére** ezennel pályázat iratlik ki.

A teljesítendő munkák és kötelezettségek következők:

1. A fentemlített háztelkeken levő összes épületek lebontása és a kikerült anyag elszállítása, mely anyag vállalkozó tulajdonát fogja ugyan képezni, de azért fizet Nagyvárad városnak a bontási és elszállítási költségek megtérítése nélkül 4000, azaz négyezer koronát.

2. Ifj. Rimanóczy Kálmán építész által tervezett városház terv szerinti fel-

építése és pedig a részletes költségvetésben felsorolt árakért, u. m.:

I. Földmunka	12788·65
II. Kőműves és elhelyezési munka	335124·28
III. Kőfaragó munka	68970·24
IV. Vasmunka	61433·34
V. Ácsmunka	25508·38
VI. Cserépfedő munka	3267·04
VII. Bádogos munka	17677·96
VIII. Szobrász munka	9364·10
IX. Asztalos, lakatos, mázoló és üveges munkák	89048·30
X. Szobafestő munka	11761·32
XI. Kályhás munka	18100—
XII. Központi fűtés	3672·40
XIII. Vízvezeték és csatornázás	13587·26
XIV. Villámhárítók és villamos csengők	1600—
XV. Különbféle munka	7362·54
Összesen	679256·81

azaz Hatszázhetvenkilenczezerkétszázötvenhat korona és 81 fillér értékben.

Ezen munkák kivitelénél irányadók az építési tervek, műszaki leírás, részletes költségelőirányzat, az általános feltételek, a különös feltételek, a jelen ajánlati felhívás, a melyek alapját képezik a vállalkozóval annak idején kötendő szerződésnek s melyek a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt, u. m. d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5 óráig megtekinthetők.

Az általános és különös feltételeket tartalmazó füzetek, ugyszintén a költségvetés a mérnöki hivatalban 20 koronáért megszerezhetők, illetve kívánatra az összeg előleges beküldése után postán is megküldetnek.

A vállalati feltételekből tájékozás végett közölni a következők:

a) az összes bontási és építési munkák egy fő vállalatnak adatnak ki; egyes munkákra tett ajánlatok nem fogadtnak el;

b) minden ajánlattevő köteles bántópenz fejében az ajánlat benyújtására kitűzött határnap az árverést megelőző délelőtti 9 óráig a város főpénztárába 34000, azaz Harmincnyégyezer koronát készpénzben, vagy a törvényben megállapított óvadékképes értékpapirokban letenni s az erről nyert nyugtát ajánlatához csatolni.

Ajánlatok csakis a hivatalosan megállapított és a városi mérnöki hivatalnál díj nélkül kapható úrlapon adhatók be.

Minden egyéb feltételek a fentebb említett feltét. füzetekben foglaltainak.

Felhívatnak tehát a vállalkozni szándékozók, hogy a bántópenz letételét igazoló nyugtával s egy koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat legkésőbb folyó évi **szeptember hó 26-ik napjának délelőtti 9 óráig** alulírt kezeihez annál is inkább nyujtsák be, mivel ezen határidőn túl érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A beérkezett ajánlatok ugyancsak 1901. évi szeptember hó 26. napján délelőtti 10 órakor fognak felbontatni és nyilvánosan felolvasatni, mely eljárásnál az ajánlattevők is jelen lehetnek.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága főtartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett saját belátása szerint, teljesen szabadon határozzon.

Nagyvárad, 1901. augusztus 26.

Komlóssy József,

jog- és gazdaságügyi tanácsnok, mint az árverési küldöttség elnöke.

176.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
bábi meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.